

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla Pivarnyikné dr. Juhász Emőke ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, dr. Ligeti György ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2006. szeptember 13. napján meghozott, 26.P.26.683/2005/14. számú ítélete ellen a felperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy az alperes azzal, hogy az általa kiadott ... című lap ...-i számában megjelent „...” című cikkéhez, a ...-i számában megjelent „...” című cikkéhez, valamint a ...-án „...” című cikkéhez illusztrációként a felperes képmását hozzájárulása nélkül megjelentette, megsértette a felperes képmás védelméhez fűződő személyiségi jogát.

Az alperest eltiltja a további jogsértéstől.

Ezt meghaladóan a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 72.000 (hetvenkettőezer) forint elsőfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 121.500 (százhuszonegyezer-öttszáz) forint kereseti és fellebbezési illetéket.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 22.500 (huszonkettőezer-öttszáz) forint kereseti és fellebbezési illetéket.

Ezt meghaladó fellebbezési költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A felperes kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az alperes az általa kiadott ... című napilap ...-i, ...-jei, valamint a ...-i számaiban megjelent cikkek mellett fényképe hozzájárulása nélküli közzétételével megsértette képmás védelméhez fűződő személyiségi jogát. Annak megállapítását is kérte, hogy az alperesi lap ...-i és ...-i számaiban megjelent cikkekben közzétettekkel megsértette jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. Kérte, hogy a bíróság tiltsa el az alperest a további jogsértéstől. A jogsértések miatt 2 millió forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a felperes képmása számtalan esetben megjelent a sajtóban. Jelen esetben valóban nem kértek hozzájárulást a megjelentetéshez, de a korábbi közzétételek miatt az vélelmezhető volt. Amennyiben jogellenes is a megjelentetés, a fotó nyilvánosságra hozatala nem okozhatott kárt a felperes számára. A jóhírnévsértésre alapított igény elutasítását arra tekintettel kérte, hogy a per során becsatolt kihallgatási jegyzőkönyv alátámasztotta a cikkben közölteket.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 120.000 forint le nem rótt kereseti illetéket, valamint az alperesnek 15 napon belül 90.000 forintot, amely az alperesi jogi képviselő munkadíját terhelő áfát is magában foglalja.

Az indokolásban ismertette a Ptk. 75. § (1) bekezdését, a 78. § (1) és (2) bekezdését, valamint 80. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat. Mindezek alapján tényként állapította meg, hogy a felperes nem adott kifejezett hozzájáruló nyilatkozatot képmásai megjelentetéséhez, azonban a bíróság a köztudomásra hagyatkozva megállapította, hogy a felperes korábban önként széleskörű nyilvánosságot vállalt, és egyetlen alkalommal sem tiltakozott képmása megjelentetése miatt. Kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a fogalom jogilag releváns értelmében nem minősíthető közszereplőnek, azonban korábban önként vállaltan, majd a büntetőeljárások során részben kényszerű módon a társadalom meghatározó számú tagja előtt ismertté vált. Így az alperesi lapnak nem kellett azzal számolnia, hogy ha a felperesről fényképfelvételeket közöl, az a felperes számára jogsérelmet jelent. A felperes korábbi magatartása kifejezetten a nyilvánosságot kereső volt. Ez a körülmény illetve, hogy a felperes jelentős körben ismert volt, szükségtelenné tették a hozzájáruló nyilatkozat beszerzését, így a képmás egyszerű közlése folytán a jogsérelem kizárt.

A ...-i alperesi cikk egyetlen valótlan tényt tartalmazott, ami a ... nevű férfi cellatársi mivoltát érintette. Ez önmagában a felperes számára jóhírnév sértő nem lehetett, személyiségének megítélését egyáltalán nem érintette. Az a tény közömbös a felperes jóhírneve szempontjából, hogy melyik büntetés-végrehajtási intézetben helyezték el. A kóser étellel kapcsolatos közlés szükségtelen és felesleges újságírói

fordulat, de sem jóhírnév, sem más személyiségi jogsérelem megvalósítására nem alkalmas. Szubjektíve sérthette a felperest a vallási előírás ilyen közegben való említése, azonban a cikk teljes tartalmához mérten objektíve sértő tartalmat nem hordozott, így a személyiségi jogsérelem nem merülhetett fel.

A ...-i írásban foglaltak tekintetében elsősorban a cikk alapját képező jegyzőkönyvre volt figyelemmel az elsőfokú bíróság. Kiemelte, hogy a jegyzőkönyv 5. oldalán rögzítettek szerint a felperes egyértelműen elismerte, hogy kívánta a felesége szeretőjének megölését. Tehát a felperes akarata kiterjedt a halálos eredmény bekövetkezésére. Ezen akarat releváns jogi értékelése a büntetőjogra tartozik, amelynek alkalmazásával a büntetőbíróság fog dönteni a felperessel szembeni vádról. Az emberöléssel kapcsolatos emberi magatartások a legsúlyosabb olyan cselekvések közé tartoznak, amelyeket a jog szankcionál. A felperes büntetőeljárás során tett nyilatkozata olyan jelentős súlyú, hogy a cikkben tapasztalható hangsúlyeltolódások miatt jogvédelem nem illetheti meg a felperest a jóhírnév sérelmével kapcsolatban. A hangsúlyeltolódások abban nyilvánultak meg, hogy a vallomás során a felperes felesége életének kioltásával kapcsolatban többször hangoztatta, hogy ez csak a saját gondolata volt, és komoly szándék nem párosult hozzá. Ezt a tényezőt ténylegesen nem közölte a lap, azonban a fentieket figyelembe véve ez jogsértő nem lehet. Mindezek alapján a felperes keresetét elutasította. Megjegyezte azt is az elsőfokú bíróság, hogy a felperes által hivatkozott körülmények nem lettek volna alkalmasak kártérítés megállapítására, mivel a felperes emberi kapcsolatainak romlása, üzleti lehetőségeinek beszűkülése alapvetően a fogva tartásnak tudható be. Arra is rámutatott, hogy az előzetes letartóztatás helye, az egyes cellatársak meghatározása, a büntetés-végrehajtási intézet biztonsági feladatai körébe és az illetékes szerv diszkrecionális jogkörébe tartozik.

A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását, az alperes a további jogsértéstől való eltiltását 200.000 forint nem vagyoni kártérítés és késedelmi kamata megfizetésében történő marasztalását kérte. Fellebbezése indokolásában a jóhírnév sérelmével kapcsolatosan azt fejtette ki, hogy a jogszabályok nem teszik lehetővé, hogy egy újság egy nyomozati szakaszban levő büntetőeljárás során a gyanúsított vallomásának egy részét, vagy egészét nyilvánosságra hozza. Ez az eljárás ellentétes az ártatlanság vélelmének és a büntetőeljárásról szóló törvénynek a nyilvánosság tájékoztatására vonatkozó rendelkezésével. Megállapítható volt, hogy sem a nyomozó hatóság, sem az ügyészség nem adott hivatalos tájékoztatást a kihallgatáson elhangzottakról. A nyomozást pedig nem bűncselekmény, hanem gyanúsított hiányában szüntették meg. Feltehető, hogy az alperesi lap bűncselekmény útján jutott a jegyzőkönyv birtokába. Önmagában ez az alperesi magatartás jogszabálysértő, mivel a büntetőeljárásról történő tájékoztatás nem terjedhet túl a tények közlésén és a büntetőeljárás aktualitásán. A felperes megítélése szerint az alperes jogszabálysértő magatartását nem mentesíti az, hogy a nyomozó hatóság valóban meggyanúsította a felperest a cselekmény elkövetésével, a kihallgatásokon

elhangzottakról a jogszabályok értelmében csak a nyomozó hatóság erre felhatalmazott munkatársa adhat a nyilvánosság számára tájékoztatást. A ...-i cikkel kapcsolatban kifogásolta, hogy a vallomásából ragadtak ki részleteket, emellett azonban nem közölték a megítélését befolyásoló fontos tényeket, így eltorzították a vallomás eredeti tartalmát, tehát hamis színben tüntették fel a valóságot.

Sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem az objektív tényeket vizsgálta, hanem befolyásolta a felperesről a sajtó által kialakított kép. A jóhírnév sérelemmel kapcsolatos igény vonatkozásában nem adta tényleges indokát, hogy a sérelem miért nem valósult meg.

Képmás védelméhez fűződő személyiségi joga megsértése iránti igény tekintetében hivatkozott arra, hogy a bírói gyakorlat egyértelmű, miszerint minden egyes fényképfelvétel megjelenítéséhez a sajtónak az érintett személy hozzájárulását kell kérnie. Az elsőfokú bíróság ítélete szerinti önként vállalt nyilvánosság, illetve a kényszerű nyilvánosság a büntetőeljárások során, nem jelenti a felperes részéről a joglemondást. A nyilvánosság kényszerű vállalása kifejezés álláspontja szerint sérti a polgári jog, a személyiségi jog alapvető elveit. Egy adott személy képmásának közléséhez mindig az érintett kifejezett vagy hallgatólagos hozzájárulása szükséges. Jelen esetben azonban erről nem volt szó, hiszen a közlést a megjelenés előtt kifejezetten megtiltotta. Szemének kitakarása pedig nem jelentette azt, hogy ne lenne egyértelműen felismerhető a fényképen a szélesebb olvasóközönség számára. Az a magatartás, miszerint az alperes azt követően, hogy tudomást szerzett a felperes ellene indított peréről és ezt követően ismét bemutatta a felperes képmását, nem támasztható alá azzal, hogy korábban a felperes vállalta a nyilvánosságot.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint csupán a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálhatta felül.

Ebben a körben eljárva megállapította, hogy a felperes fellebbezése részben alapos.

Az Alkotmány 61. § (2) bekezdése elismeri és védi a sajtó szabadságát, az 59. § (1) bekezdése szerint pedig mindenkit megillet a jóhírnév védelméhez való jog. A sajtóról szóló 1986. évi II. törvény értelmében az Alkotmányban biztosított sajtószabadság mindenkinek jogot ad arra, hogy nézeteit a sajtó útján közölje, kifejtse, azonban a 3. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a sajtószabadság gyakorlása nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével.

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában a felperes által a perben érvényesített igény tekintetében helyesen utalt a Ptk. 75., 78. és 80. §-ában foglaltakra.

A Fővárosi Ítéltábla azonban kiemeli azt, hogy a Ptk. 80. §-a alapján a képmás a törvény védelme alatt áll, az azzal kapcsolatos bármilyen visszaélés tilos. A Ptk. rendelkezései szerint az engedély alapján készített fényképfelvételt jogszerűen csak az engedélynek megfelelően, az engedély által megszabott keretek között lehet felhasználni. A képmás nyilvánosságra hozataláról kizárólag a felvételen szereplő személy jogosult dönteni, a felhasználáshoz adott engedély a Ptk. 207. § (3) bekezdéséből következően kiterjesztően nem értelmezhető.

Egy fénykép közzétételének jogszerűségéhez az szükséges, hogy nemcsak a felvétel készítéséhez, hanem annak felhasználásához is rendelkezésre álljon a jogosult kifejezett és határozott hozzájárulása. Képmással való visszaélésnek minősül az engedéllyel készült felvétel rendeltetésétől eltérő célú felhasználása is.

A Legfelsőbb Bíróság is úgy foglalt állást egyik döntésében (BH.1995/632.), hogy a korábban adott hozzájárulás alapján felhasznált fénykép újbóli, hozzájárulás nélküli közzététele önmagában is jogsértést valósít meg.

A Fővárosi Ítéltábla arra is utal, hogy bűnügyi tudósítás illusztrációjaként még a közszereplést vállaló személy képmása sem hozható engedély nélkül nyilvánosságra.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes nem tekinthető közszereplőnek.

Mindezeknek megfelelően minden egyes nyilvánosságra hozatal, megjelentetés esetén vizsgálni kell a fénykép közzétételének jogszerűségét, amennyiben azt az érintett sérelmezi.

A peres felek között nem volt vitatott a perben, hogy a felperes nem adott hozzájárulást a fényképek megjelentetéséhez. Erre figyelemmel az alperes a ...-i, ...-jei, valamint a ...-i cikkekhez felhasznált felperesi fényképeket jogosulatlanul tette közzé. Ezt a jogsérelmet nem zárja ki az, hogy korábban a felperes önként vállalta a nyilvánosságot, illetve büntetőeljárások során közzétételre került a fényképe, tekintettel a korábban már kifejtettekre. Ennek alapján a másodfokú bíróság a Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja szerint megállapította a képmás védelméhez fűződő személyiségi jog megsértését és a Ptk. 84. § (1) bekezdésének b) pontja alapján rendelkezett az alperes eltiltásra kötelezéséről.

A jóhírnév sértés tekintetében a másodfokú bíróság a következőket emeli ki.

A személyhez fűződő jogi perekben is alkalmazandó a Legfelsőbb Bíróság PK 14. számú állásfoglalása, amely szerint nem valósít meg jogsértést a sajtószerv, ha valamely büntetőeljárás jogerős befejezése előtt a valóságnak megfelelően tájékoztatja olvasóit a vádirat tartalmáról, a nyilvános tárgyalás vagy a nem jogerős büntető bírósági ítéletről. A sajtóközlemény kifogásolt tényállításának valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani, azonban nem terheli a valóság bizonyításának a kötelezettsége abban az esetben, ha a valóságnak megfelelően közli a vádirat, a büntető bírósági tárgyalás, illetve a nem jogerős büntető bírósági ítélet tartalmát.

A másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy nincsen olyan jogszabályi rendelkezés, amely tilalmazná vagy korlátozná azt, hogy a sajtó tájékoztatást adjon egy folyamatban levő büntetőeljárásról még a jogerős ítélet előtt, így amennyiben a büntetőeljárás anyagát a sajtóközlemény valósághűen ismerteti, a sajtószerv nem valósít meg jogsértést. Ebben az esetben a sajtószervvel szemben az az elvárás, hogy a tényeknek megfelelően tükrözze a büntetőügy anyagát, a tájékoztatása nem fejezhet ki előzetes ítéletmondást, nem jelölheti meg befejezett tényként az adott bűncselekményt, és elkövetőként sem határozhatja meg azt a személyt, akit ezzel csupán még vádolnak.

Ezen rendelkezéseknek és az e körben kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően azt kellett értékelnie a másodfokú bíróságnak, hogy a perbeli cikkek büntető ügyről szóló tájékoztatása a valóságnak megfelelő volt-e.

Ebben a vonatkozásban a másodfokú bíróság teljes körűen egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy a perben becsatolt jegyzőkönyvben rögzített felperesi vallomás tartalmával megegyező volt az alperesi lap tudósítása, a felperesi vallomásból idézőjelbe tett részleteket ismertetett, amely egyezett a jegyzőkönyv szövegével. Ennek megfelelően a perbeli cikkek a büntetőügy tényleges állásával teljes összhangban álltak, hitelesen és félre nem érthető módon tudósítottak a folyamatban levő büntetőeljárásról, a büntetőeljárás alapjául szolgáló tényállástól nem tértek el. Tehát a cikkek megfeleltek a sajtószervvel szemben támasztott követelménynek, miszerint tényszerűen köteles tájékoztatni a büntetőeljárás állásáról. Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes által sérelmezett cikkekben nem szerepelt olyan közlés, amely a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jog megsértésének megállapítására alapot adott volna, erre figyelemmel pedig a jogkövetkezmények sem voltak alkalmazhatók.

A képmás védelméhez fűződő személyiségi jog jogkövetkezményeként a nem vagyoni kártérítési igényt sem találta alaposnak a másodfokú bíróság, ugyanis a felperes személye az elsőfokú ítélet megállapításának megfelelően az olvasóközönség széles körében közismertté vált, egyrészt az ellene folytatott büntetőeljárásokkal kapcsolatban, másrészt pedig egyéb tevékenységével összefüggésben. A sajtószervek tudósításai folytán nem csupán a személye vált ismertté, hanem fényképe is több helyen megjelent, amihez korábban ő maga is hozzájárult. Az így ismertté vált fényképek ismételt közzététele önmagában nem okozhatott hátrányt a felperes számára, személye hátrányos megítélésének alakulása nem hozható okozati összefüggésbe képmása közzétételével, mivel az ellene folyamatban volt, illetve folyamatban levő büntetőeljárások ténye az, ami személyének megítélését befolyásolta, nem a sérelmezett fotók közzététele.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta és megállapította a felperes képmás védelméhez fűződő személyiségi jogai megsértését, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta annak helyes indokai alapján.

Az elsőfokú és a fellebbezési eljárásban felmerült költségről a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 81. § (1) bekezdése, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a szerint határozott.

Budapest, 2007. június 19.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s. k.
a tanács elnöke

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s. k.. Rutkai Éva s. k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő